

tem alienandi, vendendi, &c. ad satisfaciendum suis creditoribus, ad legata exteris solvenda, &c. non incurrit poenas. Prælatus alienans, nec peccat; imò alienare tenetur maximè ad satisfaciendum debito justitiae, quod testatorem ligabat. Quia ex una parte ultima voluntas testatoris est omnibus modis servanda, c. ult. 4. 13. quæst. 2. Nec jura præmissa sunt edita contra testatorem. Et quilibet in traditione rei, etiam Ecclesiæ facta; potest adjicere pacta, quæ vult, c. Verum, de condit. apposit. Ex alia parte res ad legatarium, aut hæredem transit cum suo onere, quod super illam testator habebat. Unde recensitæ alienationes non sunt voluntariae, sed necessariæ, prefata autem jura solum alienationes voluntariae comprehendunt, minimè necessariæ.

Hac ratione non prohibetur alienatio: imò est debita, si res injustè detineatur: item, si res sit simul, indivisim tamen, sub dominio Monasterii, & alicujus secularis, qui illam vendere vult; quia tunc alienatio est necessaria Monasterio, non voluntaria.

897 Res Monasterio relicta sub conditione, quod non possit alienari, & in casu alienationis pertineat ad aliud Monasterium, aut ad tertiam personam, non potest alienari, quin ad aliud Mónasterium designatum pertineat: sequitur ex dictis, ita Donatus cit. quæst. 82.

898 Qui tamen addit, quod mobile pretiosum relictum Monasterio ad certum finem, cum sola obligatione non alienandi, alienari potest (causa existente, & solemnitate) ut ejus premium applicetur in emptionem rei utilioris, aut si cessat finis, pro quo fuit relictum, quia cessante fine, cessat lex, cap. cum cessante, de appell. Ita Donatus q. 82.

899 Moniales non possunt sine causa, & solemnitate alienare bona Monasterii, nec ipsarum dotes; quia dotes inter immobilia numerantur; & debent in emptionem stabilium applicari. Ex Dec. Sacr. Congr. Donatus tom. I. p. 2. quæst. 52. n. 9. Verum video (ait Mendo n. 8.) consuetudine inductum in pluribus Monasteriis, quod insumentur in solvendis debitis, & in sustentationem illorum.

900 Item nec possunt alienare etiam de licentia Superioris annum usum privatæ Moniali concessum de bonis Monasterii, quia jus percipiendi singulis annis certam summam pecunia, est usus juris, qui inter immobilia computatur. Si autem Monialis non concedat alicui annum usum talis boni, sed pro se retineat, singulis tamen annis præcisè remittat illi fructus, non erit alienatio, sed potius

eleemosyna, si ille erit consanguineus pauper: quia hoc pacto non transfert usum juris, sed usum facti, qui ab usu juris distinguitur: Ex Clem. Exivi, de verb. signif. & inter mobilia computatur. In priori autem casu (ut docèt ponderat Bord. ref. 126. num. 40.) fit unica remissio pro futuris annis, quæ est cessio sui juris, & idèo alienatio.

901 Bona immobilia relicta Monasterio incapaci, cujusmodi sunt Monasteria Ordinis Minorum de Observantia Sancti Francisci, Reformatorum; Capuccinorum, & Clericorum Regularium, qui quidem neque in communione possident, non comprehenduntur sub Extravaganti, & Decretis: Sed possunt, imò debent ea vendere, aut cum hæredibus se compondere, eorum premium semel solvendum accipiendo, & in necessitatē ac utilitatem Monasterii expendendo.

902 Constat ex Bulla Clem. VII. Nuper 23. Novemboris 1526. quæ id concedit nostro Ordini de Observantia.

903 Et ex Decr. Sacr. Congreg. Conc. pro Clericis Regularibus apud Donatum cit. q. 67.

Hi namque exposuerunt, qualiter Panormi quodam Prædium stabile, vulgo dictum li Ficarazzi, ipsis relictum, non jam alienatum fuerit. ac indè petierunt declarari, illud non comprehendendi sub prohibitione de non alienandis rebus Monasterii, protestantes se velle proprium observare institutum, quod prohibet bona immobilia possidere animo ea retinendi. Qua exposta supplicatione.

Sacra Congr. Cardinalium Conc. Trid. interpretum censuit, Religionem Clericorum Regularium Theatinorum, quamdiu institutum superius propositum retineat quoad bona immobilia, non comprehendendi in prohibitione nuper edita de rebus Ecclesiæ non alienandis. Cosmas Card. de Torres. Profper Fagnanus Sacr. Congr. Secr.

904 Ratio est, ut dōctè ait Donatus cit. quia hæc bona non sunt Monasterio incorporata ob incapacitatem ejusdem, ex Clem. Exivi, de verb. signif. v. n. 391.

905 Eorum autem mobilia pretiosa, ut Calices, Vasa sacra, &c. sub dictis prohibitionibus cadunt; quia hæc censentur incorporata, & Divino Cultui applicata.

P E C U N I A

906 Est mobilis, sed non mobile pretiosum: Unde in quavis quantitate sit quantum est ex se, non est prohibita alienari.

Mobile namque, ut pretiosum dicatur, tria debet habere. 1. Ut valeat ultra viginti quinque aureos. 2. Ut servando servari possit.

907 Ut sit fructifera. Pretiosum namque dicitur, quod servando servari potest cum fructu; & quidem pretiosum magis dicitur ex fructu, & utilitate, quam afferit, quam ex sola præsistentia.

908 Pecunia verò, licet possit habere pri-
mum, non habet reliqua duo; nam non potest
commode conservari: imò ex sui natura non
habet conservari, sed distrahi, (rectè ait Do-
nat. cit. q. 51.) Non enim datur, & accipitur,
ut conservetur, sed ut in aliud commutetur,
etenim fuit inventa ad commutationes rerum fa-
ciendas. Unde utsus non distinguitur à pecunia,
sed est constitutivum formale pecunia; argentum
verò, aut aurum, est purum materiale. Hinc
D. Th. 2. 2. q. 78. art. 1. ait: Quod sicut usus vini
est bibi, ita & usus pecunia est alienatio, seu distra-
lio, & sic usum consumitur per ejusdem usum,
nempè per ly bibi, ita & pecunia per ly alienari.

909 Denique non est fructifera, ut constat
ex dicendis de usura; nam nummus non parit
nummum, cap. Ejiciens, dist. 88. in fine. Et hæc
est ratio, cur, si ex pecunia mutuò data aliquid
accipiat, usura committitur.

910 Ex dictis concluditur cum Donato cit.
Primò, quod si fructus beneficii consistant in
pecunia numerata, potest illa Beneficiarius ex-
pendere absque eo, quod incurrat poenas Ex-
travagantis.

911 Secundò, quod pecunia ex bonis Monas-
terii exactæ possunt expendi, aut investiri, &
alienari per emptionem alicujus stabilis fructifi-
eri sine licentia Papæ. Imò possunt mutuò tradi,
aut eleemosynaliter elargiti, expendi, & con-
sumi, quia sunt fructus; & sic Ecclesia potest
de illis disponere, sicut de alii fructibus. Ter-
tio, quod legatum omnium bonorum mobilium
domus comprehendit pecunias existentes in
causa domus ipsius legantis. Ita Donat. cit.

Q U Ä R E S I.

912 An assensus Apostolicus ex lapsu longissimi
temporis presumatur interfuisse in alienatione?

Lapsus decem annorum dicitur longissimus
temporis; lapsus verò triginta, aut quadraginta
annorum, dicitur longissimus temporis, in 16.
quæst. 3. Cod. jubemus, l. fin. Cod. de prescriptione
longi temporis, Donatus tom. I. p. 1. q. 10. num. 2.
Hoc præmissio.

913 Resp. cum distinctione: Vel enim in in-
strumento alienationis nulla sit mentio de assen-
su Apostolicō, & tunc ex lapsu longissimi tem-
poris, puta triginta aut quadraginta annorum,
presumitur. Donatus tom. I. p. 2. quæst. 28. ex
cap. pervenit 4. de empt. & vend. Ubi habetur:
Qui triginta annis constante illorum matrimonio,

domum ipsam bona fide, tituloque justo possedit.
Et ita in similibus semper Rot. Rom. judicasse,
at Quaranta apud Donatum cit. Idem dicen-
dum est de similibus solemnitatibus intrinse-
cis, aut extrinsecis.

914 Semper autem requiritur bona fides:
Quoniam nulla antiqua dierum possessio juvat
aliquem mala fidei possessorem. Ita in c. vigilan-
ti de prescript.

915 Vel in instrumento alienationis appetet
facta mentio de assensu Apostolico impetrando,
puta si dicatur: Salvo assensu Apostolico
impetrando.

Et tunc Navar. Capyc. Gramm. & alii Do-
ctores apud Donatum cit. q. 29. docent præ-
sumi, ex c. cùm sicut 16. de sentent. & re judica-
ta, ubi dicitur: Presumi debent omnia legitimè
præcessisse.

916 At Matthæus de Afflictis apud eundem
tenet, solemnitates extrinsecas præsumi; si ea-
rum defectus numquam fuit allegatus; si au-
tem fuit allegatus, non præsumi, sed debere
plene probari.

917 Hoc autem docet expresse in casu, quo
agitur de præjudicio tertii. Cum igitur ex re-
censita clausula constet, non intervenisse in
confectione contractus assensum Apostolicum,
simus in causa de præjudicio Ecclesiæ; & pars
altera neget assensum intervenisse, sequitur,
quod debeat plenè probari.

918 Donatus cit. n. 3. refert ex Vilagut. ita
fuisse decisum in Sacro Consil. Neapol. in dua-
bus causis, in quibus ex recensita clausula:
Salvo assensu impetrando, constabat, in con-
tractu non intervenisse assensum, non obstante
quod in una elapsum erat à die contractus
tempus 48. annorum; & in alia antiorum 52.
cum adducta præsumptione, quod perdeperita
fuerit scriptura de assensu, ob improvisam em-
ptoris mortem, & ex eo, quod fuissent furto
ablatæ quamplures scripturæ; hoc, inquam,
non obstante fuerunt rescissi contractus aliena-
tionis, & restituta bona.

Recole dicta de Præscriptione.

Q U Ä R E S II.

919 An pecunia Monasterii possit alienari sine
assensu Apostolico?

Pecunia potest pluribus modis figurari. Ita
varia erit resolutio.

920 Primo. Si pecunia in magna summa
(ut supponitur) est relicta cum potestate di-
strahendi, potest alienari, & consumi sine
assensu Apostolico, ut constat ex dictis num-
906. & 896.

921 Secundo. Si est relicta cum obli-
gatio-

gatione emendi rem stabilem, aut eam investiendi super re stabili ad censum annum percipendum, seu ad fructificandum, alienari, seu consumi non potest; quia quamvis pecunia ex se, nec immobilis sit, nec mobile pretiosum; ex dictis à numer. 906. ut destinata tamen ad emptionem rei immobilis, immobilis censetur, & pariter ut destinata ad emptionem mobilis pretiosi, mobile pretiosum reputatur, ac proinde non potest alienari, & consumi sine assensu Apostolico.

921 Tertio. Si pecunia sit recepta ex venditione alicujus stabilis Monasterii, debet in emptionem alterius rei stabilis applicari.

922 Quartò. Si pecunia sit collocata in Montibus, data ad censem, ad cambia, &c. non potest alienari, & consumi; quia est fructifera, & inter immobilia computatur; nam pecunia sic applicata parit jus exigendi quotannis certam pecuniae summam, quod jus rei immobilis comparatur, Donatus cit. q. 52. num. 5. Bonac. & alii apud ipsum.

923 Ex quo fit, quod pecunia destinata ad emendum annum censem super re stabili, si debitibus diligentibus adhibitis non appareat spes de proximo eam sic investiendi, possit dari ad cambia, aut aliud contractum licet, uisquequò opportunitas sic investiendi reperiatur; ita tamen, ut quotannis fructificet, pecunia capitali semper assecurata. Huius sententia potiori jure adharet Bordonus, qui ad plus se extendit, ut modò in num. 925.

1 Quia hæc non est alienatio, nec consumptio, sed applicatio pecuniae ad fructificandum in bonum Monasterii, quo alias priuaretur.

2 Ex rationabiliter presumpta, imò ex moraliter certa voluntate testatoris; certum namque est, quod testator pecuniam reliquit ad fructificandum, non ut otiosa conservetur, qualis maneret, si diù, & sine spe eam super re stabili investiendi, retineret in capsa; tunc autem non esset fructuosa, sed otiosa maneret, si uno ex præfatis modis non applicaretur; adēque tali applicationi accedit rationabiliter præsumpta, imò moraliter certa testatoris, seu donantis voluntas.

3 Quia pecunia diù retenta in capsa sine spe applicationis, nec esset immobilis, nec mobilis pretiosa, ex dictis à n. 906. Præfato autem modo applicata, esset immobilis, & fructifera; sequitur ex dictis num. 922. quia pareret jus exigendi quotannis certam pecuniae summam, videlicet prioribus annis per appli-

cationem, v. gr. ad cambia; sequentibus vèrò annis, investitione super re stabili facta, per talem investitionem. Infuper prioribus annis satisficeret dispositioni testatoris per æquivalentiam, & ex ejusdem voluntate præsumpta.

924 Quinto. Si pecunia non sit de deputatis ad fructum, sed retineatur conservata pro futura necessitate Monasterii, reputatur inter immobilia; & cum sit in proprietate Monasterii, non potest sine solemnitatibus alienari, Donat. cit. q. 52. num. 4.

Pecunia igitur ista, conservata pro futura necessitate Monasterii, aut destinata ad emptionem stabilium; uti suprà in n. 920. & 921. quæ potest de proximo ad id applicari, non potest distrahi, dari ad mutuum, ad cambia, aut alio modo alienari, ut probatum est, Donatus cit. & quæst. 53.

925 Contra Bordonum ref. 27. n. 11. qui affirmit, posse, ob rationem conceptus pecunia: de num. 906. ad 908. Prinò, videlicet, quia talis pecunia, nec est de immobilibus, nec de mobilibus pretiosis, ut in eis locis, & sic non cadit sub prohibitione. Secundò, quia in tantum dicta pecunia dicitur prohibita alienari, in quantum referatur ad emptionem stabilium, ad quæ est destinata, itaut, si non esset ad ea destinata, non prohibetur alienari; hæc autem destinatio, & ordinatio non obstat, quia iura prohibit alienationem acquisitionis ab Ecclesia, minimè acquirendorum, ut constat ex n. 890. ad 893. Ita discurrit Bordonus, qui subdit pecuniam consignatam in Banco S. Ambrosii Mediolani posse extrahi, & distrahi, non obstante Extravag. & Decreto: cuius ratio est.

Quia pecunia exposita negotiationi per contractum societatis, & finito negotio, seu tempore præfixo restituta, potest distrahi, cum hujusmodi pecunia sic exposita, non habeat perpetuitatem in fructificandum, non ut otiosa conservetur, qualis maneret, si diù, & sine spe eam super re stabili investiendi, retinetur in capsa; tunc autem non esset fructuosa, sed otiosa maneret, si uno ex præfatis modis non applicaretur; adēque tali applicationi accedit rationabiliter præsumpta, imò moraliter certa testatoris, seu donantis voluntas.

Ex arbitrium reponentis: & sic patet, multum discrepare à censu, cuius pecunia repeti non potest, sed tantum accipi, quando offertur ab eo, qui censem vendidit, & in censu adest perpetuitas, quæ non in Banco. Tum quia, sicut voluntariè exposuimus, sita fuit lucro, ita illo expoliari potest.

Jura prohibent voluntarias, minimè necessarias alienationes.

929 Et ut doctè innuit Bord. cit. Cum leges, & Decreta fundentur in ratione; & justitia, non obligant, nec locum habent, quando ex earum observantia sequeretur aliquod damnum, quod intendunt preceavere. Et quidem in re nostra finis Extravagantis prohibendi omnem alienationem bonorum Ecclesie, & Monasteriorum (ut constabit eam legenti) fuit servare indemnia Ecclesiam, & Monasteria, pro divini cultus conservatione, & pro Clericorum, ac Religiosorum inservientium congrua, & honesta sustentatione: v. n. 958.

QUÆRÆS. IV.

930 An mobilia pretiosa, puta lampades, vasæ argentea, &c. possint sine assensu Apostolico alienari, ut eorum pretium in fabricam Monasterii convertatur.

N Egat (consuetudine seclusa) Bonac. de alienat. dis. 2. q. un. punt. 2. num. 30. quia mobilia pretiosa expressè comprehenduntur in Extravag.

931 Affirmat Riccius apud Donatum tom. 1. p. 2. q. 15. quia hæc non est propriè alienatio, cum non transferatur dominium ad extraneam personam, sed è converso de uno in aliud usum ejusdem Monasterii, apud quod dominium remanet.

932 At rectè Donatus n. 2. subdit: Verumtamen illic Riccius loquitur de lampadibus superfluis, quæ ab una Ecclesia alteri venduntur, vel commutantur, ob superfluitatem, quas alienationes, vel commutationes, inter Ecclesiæ factas, voluit non comprehendendi sub dispositione illius. Extravag. de qua re dico infrà; & additur, quod d. Paulina loquitur de necessariis, & de usui Ecclesiastico dicatis, non autem de superfluis, quæ otiosa manent: v. n. 850.

933 Hic facit, quod ex Port. innuit Pelliz. de Monialib. cap. 7. num. 29. Concedit ramen Port. p. 1. ref. mor. censu 7. num. 5. quod si alicui Conventui Monialium ex legato relinquatur bibliotheca librorum latinorum, ea absque licentia Sedis Apostolica posset ab illis alienari, ejus pretio applicato in bonis fructiferis emendis; sive in Regno Portugallæ in facti contingentia decisum fuisse à Collectore Apostolico; & quidem non per modum dispensationis, sed per modum rationabilis declarationis in eo fundata, quod bibliotheca librorum latinorum est omnino inutilis Monialibus, ideoque cesseret

QUÆRÆS. III.

928 Repentinus casus imminet reparandi domum Ecclesia, qua ruinam minatur, Prelatus autem nullas alias habet pecunias, nisi quamdam summam super bonis stabilibus, investiendam. An possit eam pro reparatione talis domus insumere?

R Ebus posse, Bord. ref. 126. num. 22. Donatus cit. quæst. 75. quia hæc applicatio est æquivalens investitione ejusdem pecunia duplice re stabili, nempe domo, nam ex ejus ruinâ cessaret Monasterio annuus fructus ex illa, qui tamen reparatur, & perseverat per applicationem dictæ summae ad reparandam ejus ruinam. Tum quia hæc non est alienatio; nam non est translatio pecuniae in tertiam personam, sed est applicatio ejus in fabricam ad idem Monasterium spectantem. Item ex dictis n. 896.

Examen Ecclesiast.

„ finis legis vetantis alienationem bonorum Ecclesiasticorum. Ita Portell. addens, eodem modo sine licentia Sedis Apostolicae potuisse vendi quosdam pannos pretiosos Monasterio cuiusdam Monialium reliquos pro ornato parietum, qui erant Conventui omnino inutiles, & ex vetustate jam corrumphi incipiebant.

934 Denique Ant. à Spir. S. de privil. regul. tr. 2. disp. 2. num. 166. quamvis id neget de lammadibus argenteis, quae sunt immediate ad usum Ecclesiae, id concedit de arboribus, nimirum, quod possunt incidi ad reparationem Ecclesiae materialis, si urgeat necessitas, & aliunde non adsit pecunia.

Q U A E R E S V.

935 An si Monasterium gravetur debitibus, possit Pralatus sine assensu Apostolico bona Monasterii alienare ad satisfaciendum creditoribus?

R Espondet perdocte Quaranta apud Donatum q. 71. cum distinctione. Vel Superior vult rem Monasterii alienare, seu vendere ex se ad satisfaciendum creditoribus; Vel id vult ad creditorum instantiam. Si primum, non potest sine assensu Apostolico, quia est alienatio voluntaria.

936 Si secundum, potest ex dictis n. 896. quia est alienatio necessaria. Sed tunc antequam deveniatur ad venditionem rei, aut alicuius census extinctionem, debent septem conditiones concurrere, & observari. 1. Quod debitum fuerit legitimè à Monasterio contractum. 2. Quod creditorum instantia sit urgens. 3. Quod Monasterium non habeat fructus, quibus satisfacere possit. 4. Quod creditor non sit contentus pignore, aut det tempus, tunc namque licita est oppignoratio. 5. Quod satisfactio non possit fieri per bona mobilia. 6. Quod illa res vendatur, quæ est minus damnosa: v. n. 925. 7. Quod fiat cum autoritate Judicis Ecclesiastici.

Q U A E R E S VI.

937 An hypotheca generalis, seu obligatio generalis omnium bonorum Monasterii cadat sub prohibitione alienationis?

H Ypotheca à pignore differt per hoc, quod hypotheca est obligatio rei immobilis, pignus vero rei mobilis.

Cadere sub prohibitione, & fieri non posse sine assensu Apostolico, tenet Donat. cit. q. 67. numer. 1. Quia in Extravaganti, & Decreto prohibetur hypotheca, seu oppignoratio absolute, nulla facta restrictione, adeoque prohibetur non solum specialis, verum etiam generalis.

938 Respondeo, non cadere sub prohibitione, sed licet fieri posse sine assensu Apostolico hypothecam, seu obligacionem generalem omnium bonorum Monasterii; sed solum prohibiri hypothecam specialem, Bord. ref. 27. num. 13. ref. 126. n. 47. Mendo in epist. ver. Alienatio, n. 3. Pirhing. in comp. lib. 3. tit. 13. sect. 1. §. 1. Fagnan. in libr. 3. Decr. cap. Nulli licentia 5. de rebus Eccles. non alien. num. 30. Probatur. 1. Ex cap. Nulli 5. de rebus Eccles. non alien. ubi prohibetur hypotheca specialis, unde non debet fieri extensio ad generalem; eò maximè, quia Extravagans & Decr. non opponuntur juri communi; & ita est dicendum, ne videantur jura discrepare; nam expedit Juribus concordare, cap. 29. de elect. in 6. 2. Quia alias Regulares cum nullo contrahere possent; quia in omni contractu apponitur clausula obligatoria bonorum, & sic contractus claudicarent. 3. Quia alias Monasterii pauperibus secluderetur modus vivendi; nam creditores non invenirentur.

939 Denique Fagnanus cit. n. 32. resolutio firmat, ut sequitur: Demum hanc sententiam probavit meo tempore S. Congr. Conc. in contractibus Regularium: Nam proposito dubio, An in prohibitione nuper edita de rebus Regularium non alienandis comprehendatur generalis hypotheca, necne? S. Congreg. censuit non comprehendendi.

Q U A E R E S VII.

940 An Monasterium possit emere aliquod stabile cum onere solvendi aliquem annum censem?

R Esp. posse, Donatus cit. q. 76. quia hæc non est alienatio, sed acquisitione stabilitatis. Pro eo autem onere nulla debet hypotheca, seu obligatio fieri super bonis Monasterii; sed solum res illa obligari debet, quæ est subiecta censi.

Q U A E R E S VIII.

941 An arborum incisio, & excisorum vendito sit alienatio, quæ fieri non possit sine assensu Apostolico?

P Ro claritate sunt certa dividenda ab incertis.

Et quidem certum est, eam, quæ radices non emisit, arborem dici non posse.

Arbores autem sunt diversi generis. Aliæ namque sunt frugiferæ, & feraces, quæ reddit fructus, vel naturales, quales sunt, quæ ex natura sua absque hominis industria fructus producunt, ut poma, fici, &c. vel industrielles, quales sunt, quæ sine hominis industria non reddit fructus, ut vites, & olivæ in ordine ad vinum, & oleum.

Et

De I. Praecepto Decalogi. Cap. IV.

942 Et quidem has sine justa causa cädens peccat mortaliter, & tamquam latro punitur. Insuper earum incisionem esse alienationem, & sine assensu Apostolico fieri non posse, est certum; quia hæc arbores cedunt solo, sunt destinatae ad fructum annum, & substantia fundi fit notabiliter deterior, si incisio sit in magna quantitate. Tum quia incisio arborum aequiparatur demolitioni domorum.

943 Unde non incurret poenas, 1. qui cädere in parva materia, puta duas, veltres arbores.

944 2. Si incisio fieret, in quantum arbores sunt vetusta, ac inutilis, atque inde indigent renovari, ut sunt vires vetusta, malus arantia vetus, &c. & loco earum alia plantentur. Vel si arbores essent nimis densæ, & opacæ; quia densitas, & opacitas, sua umbra impedit, & nocet fructibus; unde tunc cæsio esset licita, quia ex ea fundus fieret fructuofior.

945 3. Si arbores sint fructiferæ, sed cæduæ: tales solent esse arbores Nucum, Castaneum, Glandium, &c. hæc namque sunt duplices generis, alia sunt primariæ destinatae ad fructus Nucum, Castaneum, Glandium, &c. & earum alienatio cedit sub prohibitione, juxta dicta n. 941.

Aliæ sunt primariæ destinatae ad cæsionem, ut fructifcent in ratione ligni, & harum alienatio non cedit sub prohibitione; quia hæc arbores per incisionem sunt in fructu, & fructus non prohibentur alienati.

946 Firmatur ex decis. Rotæ Rom. quam refert Donatus q. 69. qua determinatur. Quid ad incurriendas poenas Extravagantis requiritur, non solum quod incisio arborum sit in magna quantitate, & quod arbores sine destinatae ad afferendum fructum annum, & quod non sint cæduæ: sed etiam requiritur, quod deterioratio fundi sit notabilis.

947 Aliæ arbores non sunt fructiferæ, nec feraces, ut Ulmus, & Fraxinus, Platanus, Populus, Salix &c.

948 Ex his quamplures sunt cæduæ, quæ scilicet inferiuntur ut cädantur, queaque per incisionem sunt in fructu, & renascuntur, adeoque per eam incisionem fundus non deterioratur, sed melioratur, & est in pretio: hujusmodi sunt arundinetum, arbores sylvae cæduæ, nemoris, &c.

949 Horum arborum infuctiferarum, aut cæduarum incisio, & excisorum venditio non est prohibita, Donat. cit. q. 69. Bord. ref. 27. n. 14. & 18. & dec. 52.

Non quidem incisio; quia jura incisionem, & alienationem arborum utilium prohibent, mi-

timè inutilium, aut damnificantium; recensitæ arboris, seclusa incisione, sunt inutilis, & infuctiferæ, & per incisionem sunt in fructu, & lucrum afferunt Monasterio in ratione ligni. Unde non conservatio, sed earum incisio est utilis: quia ordinatur, & est necessaria ad fructum.

Non est prohibita earumdem arborum excisorum venditio, quia arbores excisa non sunt arbores; sed ligna, & fructus sylvæ, ac nemoris, fructus autem non prohibentur alienari: v. n. 934.

Q U A E R E S IX.

950 An possit Pralatus Regularis bona unius Monasterii divitis in aliud transferre?

R Esp. non posse, quamvis ambo Monasteria sint illi subjecta, Donatus q. 84. quia talis translatio est alienatio, per quam transfertur dominium directum, aut utile, seu ususfructus.

951 Probabile autem est id, quod docet Ant. à Spir. S. tom. 3. de priv. regul. tr. 2. disp. 1. n. 133. Quod possit Provincialis de consensu Capitali, seu communitalis Conventus, dare libros aliquos superfluos unus Conventus alteri Conventus ejusdem Provinciae, cuius Bibliotheca de novo incipit. Nam sic dictat epikeja.

952 Certum tamen est, quod possit mobilia pretiosa Monasterii accommodare ab breve tempus; quia per accommodationem non transfertur dominium.

Q U A E R E S X.

953 Quid dicendum de subditis?

C Ertum est, quod si unus Religiosus donet mobile pretiosum alteri Religioso ejusdem Monasterii, non incurrat poenas alienationis, licet peccare possit contra paupertatem, juxta dicenda de paupertate Religio. Quia dominium non transfertur de Monasterio, sed residet penes idem Monasterium, & solum transfertur usus de fratre in fratrem.

954 Difficultas est, si donet Religioso alterius Monasterii ejusdem Provinciae, aut Religiosi.

Non incurre poenas alienationis, teneo cum Ant. à Spir. S. de priv. regul. tract. 2. disp. 1. à num. 169. Riccio, Tamb. & Del Bene tom. 2. cap. 17. dub. 13. num. 15.

955 Ratio eorum est, quia Extravagans & Decretum prohibent alienationem, ne bona Ecclesiae auferantur ab Ecclesia; materialiter autem se habet, & parum refert, quod bona sint unus, vel alterius Ecclesiae, dummodo

modò sint Ecclesiaz. Ita contingit in casu; quia licet Religiosus det Religioso alterius Monasterii, aut Provinciae, sed eisdem Religiosis, bona donata, verè sunt sub dominio Ecclesiaz, dum non donat secularibus.

956 Hac ratione Bord. ref. 27. num. 3. docet bona unius Ecclesiaz posse commutari cum bonis alterius Ecclesiaz.

957 At hæc ratio nimis probat; probat enim Prælatum posse sine assensu Apostolico bona unius Monasterii divitis in aliud transferre, absque eo, quod incurrat poenas alienantium, quod negatum est suprà in num. 950. Item quod Religiosus donare posset Religioso alterius Religionis, absque eo, quod incurrat poenas Extrav. quod negant relati Doctores; quia adhuc bona donata non essent donata secularibus, sed essent verè sub dominio Ecclesiaz, & ad usus pauperum, nempe Religiosorum.

958 Finis igitur Extravagantis, & Decreti, non fuit indemnitas Ecclesiaz in communia accepta, sed indemnitas singularium Ecclesiarum, & Monasteriorum in particulari; fuit enim finis conservatio divini culpis in singulis Ecclesiis, & congrua sustentationis Religiosorum, & pauperum Christi in singulis Monasteriis; & hac de causa in singulis bonorum alienationem prohibuit, ut constat ex num. 930. qui fuis non servaretur, si bona unius Monasterii possent in aliud etiam eisdem Provinciae & Ordinis alienari, sed potius esset unum Altare spoliare ad aliud vitiendum.

959 Hac ratione prohibitam dico, permutationem de num. 956. quia est species alienationis, cum per eam transferatur dominium. Quaranta apud Donatum quest. 85. num. 4.

960 Ratio ergo, cur Religiosus donans mobile pretiosum Religioso alterius Monasterii, non incurrat poenas Extravag. & Decret. contra alienantes, est, quia dictæ poenæ non incuruntur à subditis, sed à Superioribus, ut in num. 859. An autem peccet contra paupertatem, & incurrat poenas munera largientium, constabit infra: v. n. 1051.

Q U A E R E S. XL

961 An capella, & sepulcra possint alienari sine assensu Apostolico?

Premittendum omnino est, capellam, & sepulcram esse locum sacrum: ex num. 626. adeoque ratione spiritualitatis annexa vendi non posse sine labo simonie. Eadem ratione in cap. Abolenda 12. de secul. prohi-

betur vendi laico jus funeris in sepulchro, videlicet sepeliendi in eo se se, suosque successores, & impediendi, ne alii sepeliantur in illo.

962 Et licet vas a sacra ratione materia posse vendi absque simonia labo, non sic sepulturæ; quia licet ratione materia, nempe terra, sit quid temporale, prohibetur vendi jure positivo, ex cap. cit. Abolenda, ubi, qui sic vendunt, reprehenduntur: Quid terra terram vendis? memento quod terra es, & in terram ibis.

963 Quia tamen usus communis est, ut capelle, & sepulturæ vendantur cum iure funerandi, ut suprà, est omnino quærendum caput talis venditionem & emptionem justificandi à simonia labo.

964 Portellius part. 2. cas. 20. num. 2. ait: Dico, sepulturam vendi posse, quatenus terra est, seu materia sepulcra, non vero id, quod illi inest, sacrum, seu benedictum. Tenet expressè Suarez: rom. 1. de Relig. l. 4. de simonia cap. 14. à num. 6. ad. 17. Qui adducunt paritatem de calice, & oleo Chilensis, quæ majorem habent consecrationem, & tamen vendi possunt ratione materia argenti, & olei. Ita illi.

Item Donatus q. 79. n. 9. refert auctoritatem D. Thom. in 4. dist. 25. quest. 3. art. 3. ita resp. ad secundam, quæ est: Venditio sepulcrorum potest intelligi duplicitate, uno modo, quod vendatur terra sacra pro sepulcra. & de hoc est similis ratio, ac de venditione sacrorum vasorum; quia cæmeterium consecratum potest vendi ratione terra in necessitate Ecclesia, sicut & calix ratione materia, non autem potest vendi ratione consecrationis.

Quibus fayet Peyr. apud Donatum cit. m. 10. dicens, rigorem Canonis cap. Abolenda, suis forte contraria consuetudine abrogatum. Ita illi.

965 Non est autem despiciendus Sotus apud Donatum quest. 79, qui tenet, eas vendi, & pretium accipi non ratione spiritualitatis, sed ratione loci honoratoris, non ob respectum ad quid spirituale, quatenus, ver. gr. ibi Evangelium canitur, sed ob respectum ad situum, quatenus, verb. gr. est in parte dextera, propinquior Altari Maiori i. &c. honor namque, & pompa sunt quid temporale, & pretio estimabile.

966 Attamen tunc, & rectius est dicere pretium dari, & accipi pro reparatione, & conservatione Ecclesiaz, aut pro sustentatione. Ministrorum Ecclesiaz, qui suam occupationem impendunt, ministrando spiritua-

De I. Precepto Decalogi. Cap. IV.

101

lia, quod non est vendere spiritualia (ritè ait Donatus) sed velle habere necessaria ad vitam corporalem, sine qua spiritualia exercere non possumus. Quod est ita verum, ut premium sustentationis possit in pæctum deduci, ut probat Cajet. apud Donatum.

967 Quod fundatur in illo Matth. 10. ubi Christus Apostolus ad prædicandum Evangelium misit, eisque dixit: Dignus enim est operarius cibo suo. Et Pauli 1. ad Tim. 5. Qui bene present presbyteri, duplice honore digni habentur: maxime qui laborant in verbo, & doctrina. Dicit enim scriptura: Non alligabis os bovi trituranti. Etenim dignus est operarius mercede sua: v. tom. 3. n. 252.

His quantum ad labem simoniae præmissis,

968 Respondeo ad quæsum, capellas, & sepulturæ alienari, & vendi non posse absque assensu Apostolico, quia sunt res, & iura Ecclesiaz, ac proinde comprehenduntur in Extrav. & Decret. Donatus quest. 79. num. 11.

969 Potest autem Prælatus sine titulo venditionis, aut alio, quo transferatur dominium alicui devoto, aut Monasterii benemerito capellam concedere; ita tamen, ut solùm ultum facti concedat, videlicet ad se ibi, & suos sepeliendos, ad eam suis sumptibus ampliandam, paramentis ornandam, & decorandam, ita ut non deducatur in pæctum aliqua solutio in pretium facienda pro capella, aut sepulcra. Et hoc pacto etiam à Fratribus Minoribus concedi possunt capelle, & sepulturæ. Lantusca in Theatro Reg. ver. Alienario num. 3. & 4.

Q U A E R E S. XIII.

970 An Capella legitimè alteri vendita, possit, eo mortuo, à Prelato alteri donari, aut vendi?

Respondeo, posse alteri donari, aut vendi, extinctis tamen cunctis hæredibus suæ domus, pro quibus concessa supponitur, si primus donatarius, aut emptor, ultra pretium, quod semel pro venditione solvit, nullum redditum annualem reliquit pro ornatu, & conservatione capella. Portellus p. 2. cas. 20. num. 1. Donatus cit. quest. 80. Quia mortuis hæredibus, jus sepulcra redit ad proprietatem, & dominium Ecclesiaz. Quod est verum, etiam si in capella sit inscriptum nomen donatarii, aut emptoris.

971 Tum quia, si hæredibus primi donatarii, aut emptoris defuncti, non posset capella alteri donari, aut vendi, possit breviter deveniri ad tempus, quo non esset locus Examen Ecclesiast.

aliis, qui vellent sepulturam eligere; quod insuper cedit in detrimentum Ecclesiaz, Capellarum, & Ministrorum; nam capellæ non repræsenterent fidèles devotos, qui eas vellent ornare, & Ministri privarentur plurimis eleemosynis, quæ ei ex electionibus sepulturæ provenire solent, & quibus vivunt, atque illis prorsus adderetur onus capellas ornandi.

972 Si vero donatarius, seu emptor capella reliquerit dotem, videlicet aliquem redditum annum perpetuum pro ejus ornatu, & conservatione, quamvis Rodr. apud Donat. cit. etiam affmet.

973 Dicendum tamen est, quod non possit alteri donari, aut vendi. Port. & Donat. cit.

Quia per illum redditum annualem (ait Donatus) videtur defunctus cum Ecclesia pæctum fecisse, ut numquam alias ibidem sepepluras alienari, & vendi non posse absque assensu Apostolico, quia sunt res, & iura Ecclesiaz, ac proinde comprehenduntur in Extrav. & Decret. Donatus quest. 79. num. 11.

His quantum ad labem simoniae præmissis,

974 An alienantes Reliquias Sanctorum sine assensu Apostolico, incurvant poenas Extravagantis?

Dificultas procedit de Reliquiis existentibus sub dominio, & potestate Ecclesiaz; minimè de iis, quæ extant apud personas particulares, aut quæ à mercatoribus, è partibus infidelium afferuntur; hæ quidem considerantur, ut res propriæ adeoque liberæ absque ullo assensu alienari possunt.

975 Insuper certum est, quod Superior Ecclesiaz possit aliquod Reliquiae frustulum, pietatis causa, personæ exteræ, & benemerita elargiri, si partes Reliquiæ ejusdem Sancti in ea remaneant: quia (ut ait Donatus q. 76.) Ecclesia decors non deficit, & pietas dilatatur. His præmissis,

976 Reliquias alienantes incurvare poenas Extrav. tenent Genuensis, Riccius, & Donatus cit. quia Reliquiae sunt mobilia pretiosissima, quæ vas a sacra; nam adorandæ exponuntur; non sic vas.

977 Respondeo, non incurvare poenas Extravagantis. Bord. ref. 27. n. 62. Diana par. 4. tr. 3. ref. 223. ver. notandum. Fagnan. lib. 3. Decr. cap. Cum ex eo 2. de Reliquiis numer. 35. Quia Extravagans, & Decretum expressè loquuntur de mobilibus pretiosiss temporalibus, & in ratione valoris, seu pretio existi-

G 3 ma-